

Moja emerytura – mój wybór

1 października wchodzi w życie ustawa o obniżonym wieku emerytalnym: 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn. Jak wylicza ZUS – z tej zmiany może skorzystać ponad 300 tys. osób.

SYLWIA LENARD, ZODR w Barzkowicach

W jednym z wywiadów prasowych prezes ZUS Gertruda Uścińska wyliczyła, że w tym roku do ZUS może trafić nawet 550 tys. wniosków o emeryturę, z czego ponad 300 – w czwartym kwartale, po wejściu w życie ustawy o obniżeniu wieku emerytalnego. Z danych ZUS wynika, że co roku ok. 83 proc. osób, które uzyskują prawa emerytalne składa od razu wniosek o świadczenia, 11 proc. – w ciągu roku od nabycia tych praw, natomiast zaledwie 6 proc. decyduje się pracować nadal dłużej niż rok.

W maju i czerwcu w całym kraju odbywały się spotkania w ramach kampanii społeczno-informacyjnej „Godny wybór. Obniżenie wieku emerytalnego”, w ramach której uświadamiano obywatelom, że przejście na emeryturę jest prawem, a nie obowiązkiem. Jak podkreślała wielokrotnie minister rodziny, pracy i polityki społecznej Elżbieta Rafalska: „Dajemy Polakom wolność wyboru, gdyż zdajemy sobie sprawę z tego, że decyzję o przejściu na emeryturę każdy powinien podjąć sam, biorąc pod uwagę chociażby swój stan zdrowia, sytuację w pracy, sytuację rodzinną czy oczekiwania co do wysokości emerytury. Ustawa określa jedynie minimalny wiek emerytalny, w którym można skorzystać z prawa do emerytury. Emerytura to bowiem prawo, a nie obowiązek”.

Dla kogo emerytura?

Od 1 października, zgodnie z ustawą, wiek emerytalny zostanie obniżony do 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn. Zasada ta będzie dotyczyła obu systemów emerytalnych – powszechnego i rolniczego. Rolnicy do końca 2017 r. będą mieli możliwość przechodzenia na wcześniejszą emeryturę w wieku 55 lat (kobiety) i 60 lat (mężczyźni). Podobna zasada przejścia w stan spoczynku będzie do końca 2017 r. obowiązywała sędziów i prokuratorów – w zależności od przepracowanego okresu w tych zawodach. Ale pamiętajmy, że w żadnym wypadku nie jesteśmy zobowiązani przejść na emeryturę, jeśli już te lata mamy.

Iść czy nie iść?

Ci, którzy jeszcze się nie zdecydowali mogą zwrócić się o poradę do ZUS. Od lipca we wszystkich jego placówkach pojawi się doradca emerytalny. Potencjalny emeryt dowie się od niego od czego zależy wysokość świadczenia i jak będzie wyglądała jego prognozowana emerytura w zależności od momentu zakończenia pracy (dzięki kalkulatorowi emerytalnemu, który niebawem będzie też dostępny na stronie głównej ZUS). Doradca podpowie, kiedy najlepiej skorzystać z uprawnień emerytalnych i obliczy o ile emerytura byłaby wyższa, gdybyśmy popracowali trochę dłużej. Warto bowiem

pamiętać, że im więcej zbieramy kapitału emerytalnego oraz później przejdziemy na emeryturę, tym większe otrzymamy świadczenie.

Jak składamy wniosek?

Wniosek o emeryturę może zostać przygotowany przez pracodawcę albo przez samego ubezpieczonego, wszystko zależy od naszej daty urodzenia. Ubezpieczeni urodzeni po 31 grudnia 1948 r. zobowiązani są do osobistego złożenia wniosku, osoby urodzone przed tą datą mogą to zrobić za pośrednictwem płatnika składek (pracodawcy).

Kiedy składamy wniosek?

Wniosek składamy nie wcześniej niż na 30 dni przed spełnieniem warunków do przyznania emerytury lub zamierzonym terminem przejścia na nią. Jak ostrzega ZUS: jeżeli wniosek zostanie złożony wcześniej, organ rentowy wyda decyzję o odmowie prawa do świadczenia, wskazując, które warunki nie zostały spełnione. Pierwsze wnioski z tytułu obniżonego wieku emerytalnego będzie więc można składać 1 września.

Natomiast jeżeli wniosek zostanie złożony w kolejnych miesiącach po spełnieniu warunków do emerytury, prawo do świadczenia zostanie ustalone od miesiąca zgłoszenia wniosku.

Jakie dokumenty musimy zgromadzić?

Wniosek o emeryturę, możemy pobrać ze strony ZUSu, wypełnić go elektronicznie (PUE) lub też pobrać w siedzibie ZUS, w punkcie obsługi klienta. Musimy mieć dokumenty potwierdzające okresy składkowe i nieskładkowe, okresy pracy/prowadzenia działalności pozarolniczej/służby wojskowej/pobierania zasiłku dla bezrobotnych/urlopu wychowawczego/nauki w szkole wyższej. Dostarczamy także dokumenty potwierdzające osiągnięte wyznaczenie.

Osoby pracujące w szczególnych warunkach (np. górnicy pracujący pod ziemią) lub w szczególnym charakterze, twórcy, artyści, kolejarze składają dodatkowo dokumenty potwierdzające okresy wykonywania takiej pracy.

Natomiast rolnicy składają dokumenty do KRUS. Prócz wniosku wymagane są tu dokumenty potwierdzające okresy pracy i prowadzenia gospodarstwa rolnego oraz podlegania z tego tytułu ubezpieczeniu społecznemu rolników i opłacenia składek (o ile takie dokumenty nie znajdują się w posiadaniu KRUS), dokumenty potwierdzające okresy podlegania ubez-

pieczeniu społecznemu, o ile legitymuje się innym ubezpieczeniem społecznym niż rolnicze oraz dokumenty potwierdzające okresy ubezpieczenia przebyte w państwach UE/EOG, Szwajcarii lub w państwach, z którymi łączy Polskę umowa o zabezpieczeniu społecznym (o ile legitymuje się okresami ubezpieczenia za granicą), a w razie braku takich dokumentów – wskazać instytucję, w której był ubezpieczony lub nazwę i adres pracodawcy.

Kapitał początkowy...

Kto nie ma obliczonego kapitału początkowego – powinien zająć się tym jak najszybciej. Wcześniejsze ustalenie skróci z pewnością czas załatwiania wniosku o przyznanie emerytury.

Czekamy na decyzję

Po analizie wniosku i załączonej do niego dokumentacji oraz ewentualnym przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego organ rentowy wydaje decyzję w terminie 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Odprawa

Przechodzący na emeryturę pracownik jest uprawniony do jednorazowej odprawy. Tak więc emeryt, który powróci do pracy w trakcie emerytury nie uzyskuje ponownie uprawnienia do odprawy. Wysokość odprawy jest uzależniona od rodzaju wykonywanej pracy. Pracownikowi spełniającemu warunki i przechodzącemu na emeryturę/rentę przysługuje odprawa w wysokości jednomiesięcznego wynagrodzenia. Z kolei odprawa urzędników państwowych/samorządowych uzależniona jest od stażu na stanowisku urzędniczym. Po 10 latach otrzymają dwumiesięczne wynagrodzenie, po 15 – trzymiesięczne, a po 30 – sześciomiesięczne. Jeszcze korzystniej wygląda to w wypadku pracowników i urzędników służby cywilnej – tu jeśli przepracujemy poniżej 20 lat – dostaniemy trzymiesięczną odprawę, jeśli powyżej 20 lat – sześciomiesięczną. Nauczyciele dostają natomiast odprawę w wysokości dwumiesięcznego (poniżej 20 lat stażu) lub trzymiesięcznego (powyżej 20) wynagrodzenia.

Ochrona

Cofnięcie wieku emerytalnego zmieni też zasady ochrony przed zwolnieniem osób w wieku przedemerytalnym. Czteroletnia ochrona przed zwolnieniem rozpocznie się wcześniej: odpowiednio po ukończeniu 56 lat (u kobiet) i 61 lat (u mężczyzn). I będzie trwała tylko do 60 lat (u kobiet) i 65 lat (u mężczyzn).

Emeryt dorabiający

Dorabiający emeryci muszą pamiętać, że ich emerytura ulegnie zawieszeniu bez względu na wiek danej osoby oraz osiągnięte przez nią dochody, jeżeli nie ulegnie rozwiązaniu stosunek pracy z dotychczasowym pracodawcą. Aby uzyskać prawo do zarobkowania bez ograniczeń, emeryt będzie więc musiał rozwiązać umowę o pracę z dotychczasowym pracodawcą na przynajmniej jeden dzień – oczywiście pod warunkiem ukończenia wymaganego wieku.

Skrócenie stażu przy emeryturze minimalnej

Od 1 października świadczenie emerytalne będzie podwyższone do wysokości minimalnej, jeżeli ubezpieczony mężczyzna osiągnął wiek emerytalny wynoszący 65 lat i dysponuje okresem składkowym i nieskładkowym wynoszącym co najmniej 25 lat, a kobieta wiek 60 lat i udowodniła okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat. Warto pamiętać, że okresy nieskładkowe nie mogą przekroczyć jednej trzeciej okresów składkowych.

Rolnik na emeryturę

Rolnicy do końca 2017 r. mają możliwość przejścia na wcześniejszą emeryturę – kobiety w wieku 55 lat, mężczyźni – 60 pod warunkiem podlegania ubezpieczeniu

emerytalno-rentowemu w KRUS przez co najmniej 30 lat oraz zaprzestania prowadzenia działalności rolniczej. Nowe przepisy wprowadzają jednak zapis, że jeżeli rolnik nabywa prawo do emerytury rolniczej w wieku o 5 lat niższym od emerytalnego, część uzupełniającą zmniejsza się o 25% emerytury podstawowej. Tak ustaloną część uzupełniającą zwiększa się o 5% emerytury podstawowej po upływie każdego roku dzielącego uprawnionego od wieku emerytalnego. Obecnie w takiej sytuacji część uzupełniającą zmniejsza się o 5% emerytury podstawowej za każdy pełny rok dzielący uprawnionego od wieku emerytalnego.

Od października 2017 r. osoby objęte rolniczym ubezpieczeniem społecznym będą mogły przejść na emeryturę rolniczą pod warunkiem, że przez 25 lat opłacały składki do KRUS. Nowe przepisy utrzymują zasadę wprowadzoną ubiegłą reformą polegającą na tym, iż w sytuacji gdy emeryt lub rencista prowadzi gospodarstwo wraz z małżonkiem, który podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu z mocy ustawy, dostaje całe świadczenie.

Obniżenie wieku emerytalnego spowoduje likwidację emerytur częściowych.

Nowe przepisy nie pozbawiają prawa do wcześniejszych emerytur m.in. kolejarzy, nauczycieli i górników. ■

Źródło: www.zus.pl; www.infor.pl; www.portalkadrowy.pl; Mpips.gov.pl; biznes.onet.pl

Przychód a zawieszenie czy zmniejszenie emerytury/renty rolniczej

Od 1 czerwca obowiązują nowe kwoty przychodów decydujące o zmniejszeniu lub zawieszeniu świadczeń emerytalno-rentowych.

Jeśli osiągnięte przez emeryta lub rencistę przychody nie przekraczają 70% kwoty przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia (od 1 czerwca – 3.047,50 zł), świadczenie jest nadal wypłacane w dotychczasowej wysokości. Natomiast przychody przekraczające kwotę 3.047,50 zł, a nieprzekraczające kwoty stanowiącej 130% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia (5.659,70 zł), powodują zmniejszenie części uzupełniającej (części wynoszącej 95% emerytury podstawowej w przypadku świadczeń przyznanych przed 1.01.1991 r. lub 85% emerytury podstawowej w przypadku rent rodzinnych) o kwotę przekroczenia, ale nie więcej niż o maksymalną kwotę zmniejszenia ustaloną dla danego świadczenia (565,53 zł oraz 480,73 zł dla rent rodzinnych, do których uprawniona jest jedna osoba).

W razie osiągnięcia przychodu przekraczającego kwotę 130% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia ulega zawieszeniu część uzupełniająca (część wynosząca 95% emerytury podstawowej lub 85% emerytury podstawowej w przypadku rent rodzinnych) rolniczego świadczenia emerytalno-rentowego.

Źródło: www.krus.gov.pl

